

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Epistola 356

Citation: Holberg, Ludvig: "Epistola 356", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 221.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holb11val-shoot-workid66947.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

EPISTOLA CCCLVI.

Til **

Min Herre skriver, at han haver at udsette dette, som jeg udi et af mine Skrifter haver anført, nemlig at intet, som er grundet paa Sandhed, kand kaldes Medisance. Jeg tilstaaer gierne, at saadant behøver Forklaring; thi det er med Sandhed som med andre Dyder, hvilke, naar Grændser ikke sættes, kand tabe deres Navn af Dyd. Man kand derfor sige, at, endskiønt Sandhed egentligen ikke kand kaldes Medisance, saa kand den dog synes i visse Tilfælde at nærme sig dertil. Man kand sige Sandhed, enten man er adspurdt eller u-adspurdt derom; naar man derom adspørges, er det enten af een, som er berettiget til at vide det, eller som ikke er berettiget dertil. Til den første maa Sandhed reent udsiges, endskiønt det er til andres Nachdeel; for den anden kand en Ting dølges, helst naar andre lide derved. Naar man derimod ikke bliver adspurdt, er det anstændigt at tie med de Ting, som ere eens Næste til Præjudice; thi at sværte og røbe nogen u-adspurdt, er en slags Angivelse, som nærmer sig til Medisance, endskiønt Angivelsen grunder sig paa Sandhed. Vel er sandt, at det hos de gamle Romere var holdet lovligt og priisværdigt at agere frivilligen Anklagere: Men man kand ikke bifalde den Skik, helst, saasom man seer, at de fleeste ved saadanne Angivelser søgte heller at fælde deres egne end Statens Fiender. Saadant holdes nu omstunder allevegne lastværdigt, og det med Billighed, saasom derved vises Tegn paa haarde Gemytter. Naar jeg uden Nød kalder en Drukkenbolt en Drukkenbolt, en Gnier en Gnier, siger jeg vel Sandhed, men en utilladelig Sandhed, som nærmer sig til Medisance. Hvis saadant tillades, kand man jo undskylde UHlspeils Gierning. UHlspeil beklagede sig engang for en gammel Matrone, der var skeeløyet, at ingen vilde have ham i Tieneste, efterdi han altid sagde Sandhed.

222

Qvinden, som meenede, at det altid var en Dyd, tog ham an udi sit Huus. Da hun kort derpaa kaldte paa ham, svarede han: *Ja Skeelvip*. Han blev strax derpaa dreven ud af Huset, og sagde han da: Jeg vidste nok, at Sandhed ingensteds lides. Men Qvinden tog det paa den rette Fod, anseende ham ikke som en Martyr eller Sandheds Bekiender, men som en Spotte-Fugl. Jeg forbliver etc.